

Repertoriul jurisprudenței

ORDONANȚA CURȚII (Camera a șasea)

26 iunie 2014*

„Trimitere preliminară — Articolul 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură — Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene — Reglementare națională care stabilește reduceri salariale pentru anumiți lucrători din sectorul public — Lipsa punerii în aplicare a dreptului Uniunii — Necompetență vădită a Curții”

În cauza C-264/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Tribunal do Trabalho do Porto (Portugalia), prin decizia din 22 mai 2012, primită de Curte la 29 mai 2012, în procedura

Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins

împotriva

Fidelidade Mundial – Companhia de Seguros SA,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnul A. Borg Barthet, președinte de cameră, domnul E. Levits (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Fidelidade Mundial – Companhia de Seguros SA, de R. Simões Correia, advogada;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes, de V. Silva și de F. Almeida, în calitate de agenți;
- pentru guvernul olandez, de M. Bulterman și de J. Langer, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de M. França, de J.-P. Keppenne și de D. Martin, în calitate de agenți,

având în vedere decizia, luată după ascultarea avocatului general, de a se pronunța prin ordonanță motivată, conform articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții,

* Limba de procedură: portugheza.

dă prezenta

Ordonanță

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 20, a articolului 21 alineatul (1) și a articolului 31 alineatul (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Sindicato Nacional dos Profissionais de Seguros e Afins, pe de o parte, și Fidelidade Mundial – Companhia de Seguros SA (denumită în continuare „Fidelidade Mundial”), pe de altă parte, cu privire la eliminarea primelor de vacanță și de Crăciun care erau plătite salariaților acesteia din urmă.

Cadrul juridic

- 3 În Portugalia, Legea nr. 64-B/2011 din 30 decembrie 2011 de aprobare a bugetului de stat pentru anul 2012 (*Diário da República*, seria 1, nr. 250 din 30 decembrie 2011, denumită în continuare „Legea privind bugetul de stat pentru anul 2012”) prevede la articolul 20 că reducerile salariale pentru lucrătorii din sectorul public, adoptate prin Legea nr. 55-A/2010 din 31 decembrie 2010 (*Diário da República*, seria 1, nr. 25 din 31 decembrie 2010, denumită în continuare „Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011”), vor rămâne în vigoare în cursul anului 2012.
- 4 Articolul 21 din Legea privind bugetul de stat pentru anul 2012, intitulat „Suspendarea plății primelor de vacanță și de Crăciun sau a celor asimilate acestora”, prevede:

„1 – Ca măsură excepțională de stabilitate bugetară, în perioada în care este în vigoare Programul de asistență economică și financiară (PAEF) este suspendată plata primelor de vacanță și de Crăciun, precum și a oricărei sume corespunzătoare lunilor a 13-a și/sau a 14-a către persoanele menționate la articolul 19 alineatul 9 din [Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011], modificată prin Legea nr. 48/2011 din 26 august 2011 și prin Legea nr. 60-A/2011 din 30 noiembrie 2011, al căror salariu de bază lunar depășește 1 100 de euro.

2 – În ceea ce privește persoanele prevăzute la articolul 19 alineatul 9 din [Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011], modificată prin Legea nr. 48/2011 din 26 august 2011 și prin Legea nr. 60-A/2011 din 30 noiembrie 2011, al căror salariu de bază lunar este egal cu sau mai mare de 600 de euro, fără a depăși însă 1 100 de euro, indemnizațiile și prestațiile prevăzute la punctul anterior fac obiectul unei reduceri; aceste persoane primesc o sumă calculată astfel: indemnizații/prestații = 1320 - 1,2 × salariul de bază lunar.

3 – Dispozițiile de la punctele anterioare se aplică tuturor prestațiilor care, indiferent de denumirea lor formală, sunt în mod direct sau indirect echivalente cu indemnizațiile și cu prestațiile la care fac referire punctele menționate, mai exact cu titlu de remunerații suplimentare la salariul de bază lunar.

4 – Dispozițiile de la punctele 1 și 2 se aplică de asemenea contractelor de prestări de servicii încheiate cu persoane fizice sau juridice, sub forma unor contracte cu executare succesivă, care prevăd plăți lunare majorate cu una sau cu două prestații de aceeași valoare.

5 – Dispozițiile prezentului articol se aplică după reducerea salariilor prevăzută la articolul 19 din [Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011], modificată prin Legea nr. 48/2011 din 26 august 2011 și prin Legea nr. 60-A/2011 din 30 noiembrie 2011, precum și la articolul 23 din legea menționată.

6 – Dispozițiile prezentului articol se aplică primelor de vacanță la care ar avea dreptul persoanele menționate la articolele amintite anterior, indiferent dacă privesc drepturile la concediu intervenite la începutul anului 2012 sau ulterior, precum și plăților proporționale pentru încetarea sau pentru suspendarea raportului juridic de muncă.

7 – Dispozițiile de la punctul anterior se aplică *mutatis mutandis* primei de Crăciun.

8 – Dispozițiile prezentului articol se aplică de asemenea personalului de rezervă sau asimilat, indiferent dacă acesta este sau nu este în activitate.

9 – Regimul prevăzut la prezentul articol are caracter imperativ și excepțional, prevalând asupra oricăror dispoziții contrare, fie acestea speciale sau excepționale, precum și asupra convențiilor colective și contractelor de muncă, fără ca acestea să poată deroga de la regimul menționat sau să îl poată modifica.”

- 5 Potrivit articolului 35 alineatul 3 din convenția colectivă de muncă încheiată între Associação Portuguesa de Seguradores (Asociația Portugheză a Asigurătorilor) și Sindicatos da actividade Seguradora (sindicatul din sectorul asigurărilor), care este aplicabilă părților din litigiul principal (denumită în continuare „convenția colectivă”), „prima de vacanță corespunde salariului efectiv al lucrătorului la data de 31 octombrie a anului în care se efectuează concediul”.
- 6 Potrivit articolului 44 din convenția colectivă menționată, „lucrătorul are dreptul la o sumă echivalentă cu salariul său efectiv, sumă care se plătește împreună cu salariul pe luna noiembrie. Această sumă este egală cu cea la care lucrătorul are dreptul la 31 decembrie”.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 7 Fidelidade Mundial, o companie de asigurări portugheză, este o societate pe acțiuni cu capital exclusiv public. Aceasta este semnatară a convenției colective.
- 8 În temeiul Legii privind bugetul de stat pentru anul 2012, care urmărea să reducă cheltuielile publice, Fidelidade Mundial a eliminat în întregime plata primei de vacanță pentru lucrătorii a căror remunerație lunară este egală cu sau mai mare de 1 100 de euro și în parte plata acestei prime pentru lucrătorii care primesc lunar între 600 de euro și 1 100 de euro, astfel de prime fiind prevăzute de convenția colectivă.
- 9 Legea privind bugetul de stat pentru anul 2012 a completat dispozițiile Legii privind bugetul de stat pentru anul 2011, care urmărea de asemenea să reducă cheltuielile publice.
- 10 Fiind sesizat cu un alt litigiu privind articolul 19 din Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011 și întrucât avea îndoieli serioase cu privire la conformitatea acestui articol cu dreptul Uniunii, Tribunal do Trabalho do Porto a formulat deja o cerere de decizie preliminară în această privință, primită de Curte la 8 martie 2012 (cauza C-128/12).
- 11 Fără a aștepta pronunțarea Curții în cauza menționată, aceeași instanță i-a adresat prezenta trimitere preliminară, care ridică probleme similare celor abordate în cauza C-128/12.
- 12 În aceste condiții, decizia Curții privind prezenta trimitere preliminară a fost suspendată până la pronunțarea sa în cauza C-128/12.
- 13 În cauza menționată s-a dat ordonanța Sindicato dos Bancários do Norte și alții (C-128/12, EU:C:2013:149). La punctul 12 din această ordonanță, Curtea a constatat că, în pofida îndoielilor exprimate de instanța de trimitere cu privire la conformitatea Legii privind bugetul de stat pentru

anul 2011 cu principiile și cu obiectivele consacrate de tratate, decizia de trimitere nu conținea niciun element concret care să permită să se considere că legea respectivă urmărea să pună în aplicare dreptul Uniunii. În consecință, la punctul 14 din aceeași ordonanță, Curtea s-a declarat vădit necompetentă să soluționeze cererea de decizie preliminară formulată de Tribunal do Trabalho do Porto cu privire la articolul 19 din Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011.

14 În urma ordonanței menționate, Tribunal do Trabalho do Porto a fost invitat să se pronunțe cu privire la menținerea sau nu a cererii de decizie preliminară în prezenta cauză.

15 Instanța menționată a răspuns afirmativ, reformulându-și decizia de trimitere și reiterând îndoielile sale cu privire la conformitatea articolului 21 din Legea privind bugetul de stat pentru anul 2012 cu dreptul Uniunii.

16 În aceste condiții Tribunal do Trabalho do Porto și-a menținut decizia de a suspenda judecarea cauzei și a adresat Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Principiul egalității de tratament, din care rezultă interdicția discriminării, trebuie interpretat în sensul că este aplicabil lucrătorilor din sectorul public?

2) Decizia statului de a nu plăti remunerațiile datorate anterior cu titlu de prime de vacanță și de Crăciun, adoptată în temeiul Legii privind bugetul de stat pentru 2012 și aplicată exclusiv lucrătorilor care își exercită atribuțiile în sectorul de stat sau în sectorul economic public, este contrară principiului interdicției oricărei discriminări, având drept rezultat o discriminare pe motivul naturii publice a raportului de muncă?

3) Dreptul la condiții de muncă ce respectă demnitatea lucrătorului, prevăzut la articolul 31 alineatul (1) din [cartă], trebuie interpretat în sensul că implică interdicția de a reduce remunerația lucrătorului, fără acordul acestuia, în cazul în care contractul nu se modifică?

4) Dreptul la condiții de muncă ce respectă demnitatea lucrătorului, prevăzut la articolul 31 alineatul (1) din [cartă], trebuie interpretat în sensul că include dreptul la o remunerație echitabilă care să asigure lucrătorilor și familiilor acestora un nivel de trai satisfăcător?

5) Atunci când suspendarea plății primelor de vacanță și de Crăciun nu constituie unica măsură posibilă, necesară și fundamentală pentru efortul de redresare a finanțelor publice într-o situație de criză economico-financiară gravă a țării, o astfel de suspendare este contrară dreptului prevăzut la articolul 31 alineatul (1) din [cartă], întrucât pune în pericol nivelul de trai și angajamentele de natură financiară asumate de lucrători și de familiile lor, care nu aveau în vedere reducerea venitului lor anual cu salariile pe două luni?

6) Reducerea salariilor impusă în acest mod de statul portughez, constând în suspendarea plății salariilor pe două luni, întrucât nu era nici prevăzută și nici previzibilă pentru lucrători, este contrară dreptului la muncă al acestora în condiții care le respectă demnitatea?

7) Legea privind bugetul de stat pentru anul 2012 este contrară dreptului la negociere colectivă prin faptul că prevede că nu se poate deroga de la regimul de suspendare a plății primelor de vacanță și de Crăciun în temeiul convențiilor colective și că regimul amintit prevalează asupra acestora?”

Cu privire la competența Curții

17 În temeiul articolului 53 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură, atunci când este în mod vădit necompetentă să judece o cauză, Curtea poate oricând să decidă, după ascultarea avocatului general, să se pronunțe prin ordonanță motivată.

- 18 În cadrul unei trimiteri preliminare în temeiul articolului 267 TFUE, Curtea poate interpreta dreptul Uniunii numai în limitele competențelor atribuite Uniunii Europene (a se vedea Ordonanța Corpul Național al Polițiștilor, C-434/11, EU:C:2011:830, punctul 13, precum și Ordonanța Sindicato dos Bancários do Norte și alții, EU:C:2013:149, punctul 9).
- 19 În această privință, trebuie amintit că, în Ordonanța Sindicato dos Bancários do Norte și alții (EU:C:2013:149), Curtea a constatat necompetența sa vădită de a răspunde la întrebările adresate de Tribunal do Trabalho do Porto în legătură cu Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011, având în vedere împrejurarea că decizia de trimitere nu conținea niciun element concret care să permită să se considere că legea respectivă urmărea să pună în aplicare dreptul Uniunii.
- 20 Or, îndoielile exprimate de instanța de trimitere cu privire la conformitatea Legii privind bugetul de stat pentru anul 2012 cu dreptul Uniunii sunt de aceeași natură cu cele care au determinat aceeași instanță să sesizeze Curtea în cauza în care s-a dat Ordonanța Sindicato dos Bancários do Norte și alții (EU:C:2013:149) și care priveau conformitatea Legii privind bugetul de stat pentru anul 2011 cu dreptul amintit. În plus, trebuie să se constate că întrebările adresate în prezenta cauză sunt similare cu cele cu privire la care Curtea a dat ordonanța menționată.
- 21 Rezultă că simplul fapt că instanța națională a reformulat decizia sa de trimitere, reiterând îndoielile deja exprimate în cadrul trimiterii preliminare referitoare la Legea privind bugetul de stat pentru anul 2011, nu poate atrage competența Curții de a răspunde la prezenta cerere de decizie preliminară.
- 22 În aceste condiții, este necesar să se constate că Curtea este vădit necompetentă să soluționeze prezenta cerere de decizie preliminară formulată de Tribunal do Trabalho do Porto.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 23 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) dispune:

Curtea de Justiție a Uniunii Europene este vădit necompetentă să soluționeze cererea de decizie preliminară formulată de Tribunal do Trabalho do Porto (Portugalia) prin decizia din 22 mai 2012 (cauza C-264/12).

Semnături